संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY, AMRAVATI

मानवविज्ञान विद्याशाखा /Faculty of Humanities

As Per National Education Policy (NEP-2020)

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार - अभ्यासक्रम

Syllabus

(अभ्यासक्रमिका)

Three Years- Six Semesters Bachelor's Degree Programme
Degree of Bachelor of Arts

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १ व २ स्तर - ४.५ / B. A. Part- I Semester- I & II Level 4.5

ऐच्छिक विषय (Optional Subject)

१) मराठी भाषा (DSC) (सत्र - १ व सत्र -२) (विषय संकेतांक - ६३९२०१ व ६३९२०२)

मराठी कौशल्यावर आधारित अनिवार्य अभ्यासक्रम (Compulsory Course) / द्वितीय भाषा - मराठी

१) क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम (AEC) द्वितीय भाषा - मराठी (सत्र - १ व सत्र- २)
(अभ्यासपत्रिका संकेतांक **-६३९२६१ व ६३९२६२**)

२) मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC) -जीवन कौशल्य - I व II - (सत्र - १ व सत्र- २)
(द्वितीय भाषा - मराठी) (अभ्यासपत्रिका **संकेतांक -६३९२३१ व ६३९२३२**)

Effective from Academic year -2024-25

Board of study- Marathi

-मराठी भाषा अभ्यास मंडळ-

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Members of the Board of Studies in the subject of **Marathi** under the faculty of **Humanities**

S.N	Name of the Member	Designation	Address
1	**डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे**	**अध्यक्ष**	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, स्व. छगनलाल मूलजीभाई कढी कला महाविद्यालय, अचलपूर कॅम्प, परतवाडा, जि. अमरावती संपर्क- 9420124714
2	डॉ. सौ. मोना मिलिंद चिमोटे	सदस्य	अधिष्ठाता, मानव विज्ञान विद्याशाखा व प्रमुख, पदव्युत्तर मराठी विभाग संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
3	डॉ. मनोज हरिश्चंद्र तायडे	सदस्य	अभियंता कॉलनी, विद्युत नगर, कठोरा नाका परिसर, अमरावती
4	डॉ. संजयकुमार करंदीकर	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, द महाराजा सयाजीराव युनिव्हर्सिटी ऑफ बरोडा, वडोदरा (गुजरात)
5	डॉ. माधव मारोतराव जाधव	सदस्य	अध्यक्ष, मराठी अभ्यासमंडळ स्वामी रामानंद तीर्थ नांदेड मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
6	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
7	डॉ. प्रणव रमाकांत कोलते	सदस्य	सहायक प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
8	डॉ. अण्णा प्रल्हादराव वैद्य	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्रीमती नरसम्मा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
9	डॉ. गजानन भाऊराव मुंदे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग आप्पास्वामी महाविद्यालय, शेंदुरजना अढाव, जि. वाशिम
10	डॉ. अजय जनार्दन देशपांडे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ
11	डॉ. गणेश गोपाळराव मालटे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
12	डॉ. प्रफुल्ल उत्तमराव गवई	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, शि. प्र. मं. तात्यासाहेब महाजन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
13	डॉ. अशोक रामभाऊ इंगळे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, आकोट, जि. अकोला
14	डॉ. राजेश ज्ञानेश्वर मिरगे	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
15	डॉ. श्रीकृष्ण वामन पदमणे	सदस्य	सहायक प्राध्यापक, मराठी विभाग, एम. ई. एस. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मेहकर, जि. बुलढाणा

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार अभ्यासक्रम २०२४ -२५ - विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities)

Board of Study - Marathi **Scheme**

Three Years Six Semester Bachelor's Degree Programm - B. A. Part- I Semester I & II level - 4.5

त्रिवार्षिक सहा सत्रांचा पदवी अभ्यासक्रम (वाङ्मय स्नातक / बी. ए.) बी. ए. प्रथम वर्ष सत्र - १ व सत्र - २

Department Specific Core (DSC) / Subject / **विषय - मराठी भाषा (DSC) (विषय संकेतांक - ६३९)**

Degree Programme/	Department Specific Core (DSC)	Vretical	Course Code/ **अभ्यासपत्रिका संकेतांक**	**Course Name / Paper**	Credits	Teaching Hours	Max Marks / एकूण गुण
B. A. Part- I Semester -I **बी. ए.** प्रथम वर्ष **सत्र - १**	**मराठी भाषा** (संकेतांक ६३९)	Vretical a & b Major /Minor	639201	DSC-Theory Paper -I **अभ्यासपत्रिका - १ भाषा : समज आणि स्वरूप**	३	**४५** (3 per week)	**१००** **(लेखी - ६० , अंतर्गत मूल्यमापन - ४०)**
		Vretical - e (i) i.AEC (MIL) - Marathi	639261	AEC- Marathi Theory Paper -I **अभ्यासपत्रिका - १ लेखन कौशल्ये**	२	**३०** (2 per week)	**५०** **(लेखी - ३०, अंतर्गत मूल्यमापन - २०)**
		Vretical - d i.SEC	639231	**Skill Enhancement Course (SEC)- Life Skill - I** मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC) **अभ्यासपत्रिका -१** जीवन कौशल्ये - I संभाषण कौशल्य (प्रात्यक्षिक)	१	३० (प्रात्यक्षिक) (2 per week/ per Batch)	**१००** **(अंतर्गत मूल्यमापन ५० व प्रात्यक्षिक ५०)**
B. A. Part-I Semester -II **बी. ए.** प्रथम वर्ष **सत्र - २**	**मराठी भाषा** (संकेतांक ६३९)	Vretical a & b Major /Minor	639202	DSC-Theory Paper -II **अभ्यासपत्रिका २ - मराठी भाषेचे वर्तमान**	३	**४५** (3 per week)	**१००** **(लेखी - ६० ,अंतर्गत मूल्यमापन - ४०)**
		Vretical - e (i) i.AEC (MIL) - Marathi	639262	AEC-Marathi Theory Paper -II **अभ्यासपत्रिका - २ संभाषण कौशल्ये**	२	**३०** (2 per week)	**५०** **(लेखी - ३०,अंतर्गत मूल्यमापन - २०)**
		Vretical - d i.SEC	639232	**SEC - Life Skill - II (Practical)** मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC) **अभ्यासपत्रिका -2** जीवन कौशल्ये - II व्यावसायिक कौशल्ये (प्रात्यक्षिक)	१	३० (प्रात्यक्षिक) (2 per week/ per Batch)	**१००** **(अंतर्गत मूल्यमापन ५० व प्रात्यक्षिक ५०)**

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार

अभ्यासक्रम २०२४ -२५

विभाग अ (Part-A)

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities)

Board of Study - Marathi

त्रिवार्षिक सहा सत्रांचा पदवी अभ्यासक्रम / वाङ्मय स्नातक / बी. ए.

Three Years Six Semester Bachelor's Degree Programme

Department Specific Core (DSC) / Subject - Marathi Language (Subject Code - 639)

विषय - मराठी भाषा (DSC) (विषय संकेतांक - ६३९)

प्रस्तावना (Preamble)

मानवी जीवनात भाषेला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. ‘मातृभाषा’ मानवी जीवनातील प्रगतीचा पाया आहे. आत्मप्रगटीकरण, आत्मचिंतन, विचारांची देवाण-घेवाण, संस्कृतीची जोपासना, समाजातील आर्थिक, राजकीय व्यवहार, व्यक्तिमत्त्वाचा विकास या सर्व गोष्टींसाठी भाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेच्या सामर्थ्यावर अभ्यासकाला कोणत्याही विषयाच्या अभ्यासासाठी आवश्यक असलेली आकलनशक्ती व कौशल्य यांचा विकास होण्यास मदत होते. साध्या श्रवण-भाषण कौशल्यापासून ते प्रतिभासंपन्न सृजनशीलतेपर्यंत प्रत्येक क्रियेत मातृभाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेतूनच कोणत्याही क्षेत्रातील ज्ञान मिळविणे सुलभ जाते.

मराठी भाषा अतिशय समृद्ध अशी भाषा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी भाषिक संवेदना, भावना, विचारशीलता, भाषेच्या विविध प्रवाहाची अभिवृद्धी आवश्यक असते. मराठी भाषा विषयाच्या अभ्यासक्रमातून वैचारिकता समृद्ध होण्यास मदत होईल. जीवनानुभवाची नवीन दृष्टी प्राप्त होईल.

बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs):

१) नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार - तयार करण्यात आलेल्या संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या मानवविज्ञान विद्याशाखेतील बी.ए. मराठी भाषा या अभ्यासक्रमाच्या अध्ययनामुळे विद्यार्थ्यांना ‘भाषा’ या संकल्पनेचे आकलन होईल.

२) मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी, विचारवंत यांचा परिचय होईल, त्यांचा लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्म समभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रूजवणूक होण्यास मदत होईल.

३) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी, भाषा, साहित्य, कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची चिकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसीत झाल्यामुळे विविध साहित्य प्रकारातील लेखनाचे योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील साहित्य निर्मिती करतील.

४) भाषा आणि साहित्याचा सामाजिक तसेच कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता संवेदनशीलता निर्माण होऊन साहित्याचे, भाषेचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल.

५) कला शाखेच्या विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेच्या तात्त्विक अभ्यासासह प्रतिष्ठापूर्ण रोजगार मिळविण्यासाठी भाषिक कौशल्ये प्राप्त होतील.
६) मराठी भाषेच्या माध्यमातून विविध क्षेत्रात लागणारे व्यावहारिक कौशल्याचे उपयोजन विद्यार्थी करतील.
७) रोजगार निर्मितीसाठी लागणा-या विविध कौशल्यनिर्मितीचा दृष्टिकोन विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.

अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

आज बदलत्या काळाची आव्हाने लक्षात घेऊन भाषा अभ्यास मंडळाने हा अभ्यासक्रम तयार केला आहे. यामध्ये नवा विचार, शोध, नवी स्पंदने दुसऱ्यांपर्यत समाजापर्यंत पोचवायची असतील तर समर्थ भाषेशिवाय पर्याय नाही. मग ती परंपरागत, संगणकीय, गणिती, एसएमएस तंत्राधारित, इमोजी / चिन्हांची भाषा का असेना विद्यार्थ्यांना या अनुषंगाने जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल.

मानव विद्याशाखेतील बी.ए. मराठी भाषा हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. बी.ए. ही पदवी प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल. राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षांची तयारी करण्यासाठी सदर अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार प्राप्त होईल. शिवाय व्यावहारिक मराठीच्या माध्यमातून संवाद कौशल्ये अंगी बाणविल्यावर विविध क्षेत्रात उदा. व्यावसायिक शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, प्रशासकी, रंगभूमी, लोकरंगभूमी यामध्ये व्यवसायाच्या संधी निर्माण होतील. तसेच माहिती प्रसारण या क्षेत्रात उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, मध्यस्थ, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार अशा विविध संधी उपलब्ध आहेत. फलक लेखन, भित्तीपत्रक लेखन, नामपट्टीका लेखन, ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक, मानपत्र/प्रमाणपत्र लेखक, आभासी (घोष्ट रायटर) लेखक, शब्दांकन कर्ता, दिनदर्शिका, शुभेच्छापत्रे, लग्न पत्रिका, निमंत्रण पत्रिका, आमंत्रण पत्रिका यांचे लेखन तथा माहितीपत्रक व विविध मार्गदर्शिकापर माहिती पुस्तिकांचे लेखन करून रोजगाराच्या संधी मिळविता येतील.

समाजातील कार्यक्रम व्यवस्थापन, लग्न, स्वागत समारंभ, विविध प्रदर्शने, प्रचारसभा, रोड शो, परिषदा, सार्वजनिक मनोरंजनाचे कार्यक्रम, सत्कार सोहळे, पुरस्कार सोहळे, विविध विषयावर आयोजित संमेलने, क्रीडाविषयक कार्यक्रम, गटचर्चा, परिसंवाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे, प्रश्नमंजुषा इत्यादी कार्यक्रमाचे व्यवस्थापनात आज व्यवसायिक संधी निर्माण झाल्या आहेत. या कार्यक्रमांचे आयोजन, नियोजन, कौशल्य, जाहिरात, निमंत्रण पत्रिका, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. या कार्यक्रमाची जाहिरात, कार्यक्रम पत्रिका तयार करणे, सन्मानचिन्ह, मानपत्र तयार करणे, कार्यक्रमाचे उद्धाटन सत्र तथा समारोपाचे फलक तयार करणे, बातमी तयार करणे यानिमित्ताने विद्यार्थ्यांना विविध

पातळीवर रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील. तसेच प्रौढ शिक्षण, पालक शिक्षण, संगणक शिक्षण आस्वादस्थाने, स्पर्धास्थाने, जाहिरात यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

लोकगीत, प्रादेशिक कला पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य, नाटक, भारूड , तमाशा, पथनाट्य, लावणी, नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत या सर्व कलांचे व लोकपरंपरांचे जतन या निमित्ताने होईल व विद्यार्थ्यांना रोजगारही मिळेल. सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण, मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ, व्हिडीओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमास्टर, आई म्युझिक यासारख्या सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म, संगीत, कविता सादरीकरण व्याख्याने, अभिवाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषण, विविध प्रादेशिक कला, पारंपरिक कला, खेळ , गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडिओ, ऑडिओ, व्हिडिओ मिक्सिंग, टेक्स्ट इन्सर्टिंगसारख्या गोष्टीचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील. मायक्रोफोन हाताळण्याचे प्रशिक्षण घेतलेतर विद्यार्थी रोजगारक्षम होईल. साऊंड रेकॉर्डिस्ट, स्वतःच्या आवाजात जाहिराती तयार केल्यास रोजगाराचे नवीन दालन उपलब्ध होईल.

ई-मेल, विविध अँप, युट्युब, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईटसच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील व यानिमित्ताने विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी मिळतील. पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून सुद्धा रोजगार उपलब्ध होईल. प्रसारमाध्यमातील व्यावसायिक वाचक, निवेदक तथा वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा- कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार इत्यादी संधी उपलब्ध आहेत. संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परिक्षक, निरिक्षक, सुचिकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटप्रश्नकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन- सहाय्यक, संशोधन-लेखक, चौर्यकर्मशोधक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात सहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार अभ्यासक्रम - २०२४ -२५

Board of Study - Marathi

विभाग ब (Part-B)

B. A. Part -I Semester -I

Department Specific Core (DSC) / Subject - Marathi Language

Subject Code - 639

अभ्यासक्रम : बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १

विषय - मराठी भाषा (DSC)

(विषय संकेतांक - ६३९)

अभ्यासपत्रिका १ - भाषा : समज आणि स्वरूप (अभ्यासपत्रिका संकेतांक -६३९२०१)

विद्याशाखा /Faculty	मानवविज्ञान / Humanities
Programme	Three Years Six Semester Bachelor's Degree (B. A.)
Vertical	a & b (Major & Minor)
Class / Semester / सत्र	B. A. Part -I Semester -I / बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १
Department Specific Core (DSC)/subject/ Major-Minor / विषय -	मराठी भाषा / Marathi Language
विषय संकेतांक	६३९
अभ्यासपत्रिका -१ संकेतांक / Course Code	६३९२०१ / 639201
अभ्यासपत्रिका -१ / Course Name	**अभ्यासपत्रिका १ - भाषा : समज आणि स्वरूप**
श्रेयांक / Credits	03
अध्यापन तास / Teaching Hours	४५ तास (आठवड्याचे तास -३) / 45 Hours (3 Hours Per week)
परीक्षा स्वरूप	लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन (External & Internal)
लेखी परीक्षा कालावधी / Exam Duration	३ तास / 3 Hours
एकूण गुण / Max Marks	१०० गुण (लेखी परीक्षा ६० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन ४० गुण)

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १ विषय - मराठी भाषा (DSC)

अभ्यासक्रम

अभ्यासपत्रिका १ - भाषा : समज आणि स्वरूप (अभ्यासपत्रिका संकेतांक -६३९२०१)

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक : भाषाविवेक : भाग एक

(या संपादित पाठ्यपुस्तकातील प्रस्तावना व लेख क्रमांक एक ते सहा)

प्रकाशक - राघव पब्लिशर्स अ‍ॅण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, २०२४

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१.विद्यार्थ्यांना भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि उपयोग समजण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. २.भाषेचे स्वरूप आणि उपयोग समजल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेले संवादकौशल्य व लेखन कौशल्य विकसित होण्यासाठी या अभ्यासक्रमातील घटक उपयुक्त ठरतील. ३.मराठी भाषेचे प्राचीनत्व आणि समकालीन स्वरूप यांचे ज्ञान होऊन विद्यार्थ्यांच्या भाषिक क्षमतांचा विकास होणे अपेक्षित आहे.	
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१.भाषा विवेक हे पुस्तक अभ्यासल्यानंतर मराठी भाषिक पर्यावरणात वावरणाऱ्या विद्यार्थ्यांना भाषेच्या इतिहासाचे आकलन होईल. २.मराठी भाषेच्या सामर्थ्याची जाण झाल्यामुळे जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेने विद्यार्थ्यांच्या मनात निर्माण केलेला भाषिक न्यूनगंड दूर होईल ३.बहुसंख्य लोकांची भाषा समाजाचे सांस्कृतिक भरणपोषण करीत असते.भाषेमुळेच अभिरुचीचे संवर्धन आणि नवनिर्माण होत असते. समाज ,संस्कृती, प्रदेश यांच्या संवर्धन आणि नवनिर्माणासाठी भाषेचे जतन आणि भाषेतील नवीन शब्दांची निर्मिती आवश्यक असते याची जाणीव विद्यार्थ्यांना होईल. ४.विद्यार्थ्यांच्या मनातील भाषिक अस्मितेला भाषा संवर्धनाच्या कृतिशीलतेची जोड मिळेल	
Unit / विभाग	Contents /उपघटक	Learning Hours अध्यापन तास
Unit-I	भाषाविवेक : भाग एक या संपादित पाठ्यपुस्तकातील प्रस्तावना व लेख क्रमांक एक : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	१५ तास
Unit-II	भाषाविवेक : भाग एक या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक दोन : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	४ तास
Unit-III	भाषाविवेक : भाग एक या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक तीन : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	४ तास
Unit-IV	भाषाविवेक : भाग एक या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक चार : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	५ तास
Unit-V	भाषाविवेक : भाग एक या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक पाच : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	९ तास
Unit-VI	भाषाविवेक : भाग एक या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक सहा : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	८ तास
		एकूण = ४५ तास

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १ विषय - मराठी भाषा (DSC)

अभ्यासपत्रिका १ - भाषा : समज आणि स्वरूप (अभ्यासपत्रिका संकेतांक -६३९२०१)

गुण विभागणी व प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

गुण विभागणी	लेखी परीक्षा	६० गुण
	अंतर्गत मूल्यमापन -	४० गुण
	एकूण गुण	**१०० गुण**
	Exam Duration	3 तास
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - भाषाविवेक : भाग एक - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न २ - भाषाविवेक : भाग एक - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ३ - भाषाविवेक : भाग एक - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ४ - भाषाविवेक : भाग एक - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ५ - भाषाविवेक : भाग एक - लघुत्तरी प्रश्न	०६ गुण
	प्रश्न ६ - भाषाविवेक : भाग एक - लघुत्तरी प्रश्न	०६ गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	१.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	२० गुण
	२.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) (Class Test)	२० गुण
	एकूण गुण	**४० गुण**

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार अभ्यासक्रम २०२४ -२५

विभाग ब (Part-B)

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities)

Board of Study - Marathi

त्रिवार्षिक सहा सत्रांचा पदवी अभ्यासक्रम (वाङ्मय स्नातक / बी. ए.)

(Three Years Six Semester Bachelor's Degree Programme)

अभ्यासक्रम : बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ स्तर - ४.५

B. A. Part- I Semester -II Level 4.5

Department Specific Core (DSC) / Subject - Marathi Language

Subject Code - 639

विषय - मराठी भाषा (DSC) (विषय संकेतांक - ६३९)

अभ्यासपत्रिका २ - मराठी भाषेचे वर्तमान (अभ्यासपत्रिका संकेतांक ६३९२०२)

विद्याशाखा /Faculty	मानवविज्ञान / Humanities
Programme	Three Years Six Semester Bachelor's Degree (B. A.)
Vertical	a & b (Major & Minor)
Department Specific Core (DSC)/subject/ Major-Minor / विषय -	मराठी भाषा / Marathi Language
विषय संकेतांक	६३९
स्तर / Level	4.5
सत्र / Semester	II
अभ्यासपत्रिका -१ संकेतांक / Course Code	६३९२०२ / 639202
अभ्यासपत्रिका २ / Course Name	**अभ्यासपत्रिका २ - मराठी भाषेचे वर्तमान**
श्रेयांक / Credits	03
अध्यापन तास / Teaching Hours	४५ तास (आठवड्याचे तास -३) / 45 Hours (3 Hours Per week)
परीक्षा स्वरूप	लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन (External & Internal)
लेखी परीक्षा कालावधी / Exam Duration	३ तास / 3 Hours
एकूण गुण / Max Marks	१०० गुण (लेखी परीक्षा ६० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन ४० गुण)

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ विषय - मराठी भाषा (DSC)

अभ्यासक्रम - अभ्यासपत्रिका २ - मराठी भाषेचे वर्तमान (अभ्यासपत्रिका संकेतांक ६३९२०२)

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक : भाषाविवेक : भाग दोन

(या संपादित पाठ्यपुस्तकातील प्रस्तावना व लेख क्रमांक सात ते बारा)

प्रकाशक - राघव पब्लिशर्स ॲण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, २०२४

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१.विद्यार्थ्यांना भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि उपयोग समजण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. २.भाषेचे स्वरूप आणि उपयोग समजल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेले संवादकौशल्य व लेखन कौशल्य विकसित होण्यासाठी या अभ्यासक्रमातील घटक उपयुक्त ठरतील. ३.मराठी भाषेचे प्राचीनत्व आणि समकालीन स्वरूप यांचे ज्ञान होऊन विद्यार्थ्यांच्या भाषिक क्षमतांचा विकास होणे अपेक्षित आहे.	
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१.भाषा विवेक हे पुस्तक अभ्यासल्यानंतर मराठी भाषिक पर्यावरणात वावरणाऱ्या विद्यार्थ्यांना भाषेच्या इतिहासाचे आकलन होईल. २.मराठी भाषेच्या सामर्थ्याची जाण झाल्यामुळे जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेने विद्यार्थ्यांच्या मनात निर्माण केलेला भाषिक न्यूनगंड दूर होईल ३. भाषा समाजाचे सांस्कृतिक भरणपोषण करीत असते.भाषेमुळेच अभिरुचीचे संवर्धन आणि नवनिर्माण होत असते. समाज ,संस्कृती, प्रदेश यांच्या संवर्धन आणि नवनिर्माणासाठी भाषेचे जतन आणि भाषेतील नवीन शब्दांची निर्मिती आवश्यक असते याची जाणीव विद्यार्थ्यांना होईल. ४.विद्यार्थ्यांच्या मनातील भाषिक अस्मितेला भाषा संवर्धनाच्या कृतिशीलतेची जोड मिळेल	
Unit / विभाग	Contents /उपघटक	Learning Hours अध्यापन तास
Unit-I	भाषाविवेक : भाग दोन या संपादित पाठ्यपुस्तकातील प्रस्तावना व लेख क्रमांक सात : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	१५ तास
Unit-II	भाषाविवेक : भाग दोन या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक आठ : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	४ तास
Unit-III	भाषाविवेक : भाग दोन या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक नऊ : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	४ तास
Unit-IV	भाषाविवेक : भाग दोन या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक दहा : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	५ तास
Unit-V	भाषाविवेक : भाग दोन या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक अकरा : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	९ तास
Unit-VI	भाषाविवेक : भाग दोन या संपादित पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक बारा : आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	८ तास
		एकूण = ४५ तास

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ विषय - मराठी भाषा (DSC)

अभ्यासपत्रिका २ - मराठी भाषेचे वर्तमान (अभ्यासपत्रिका संकेतांक ६३९२०२)

गुण विभागणी व प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

गुण विभागणी	लेखी परीक्षा	६० गुण
	अंतर्गत मूल्यमापन -	४० गुण
	एकूण गुण	**१०० गुण**
	Exam Duration	3 तास
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - भाषाविवेक : भाग दोन - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न २ - भाषाविवेक : भाग दोन - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ३ - भाषाविवेक : भाग दोन - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ४ - भाषाविवेक : भाग दोन - दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ५ - भाषाविवेक : भाग दोन - लघुत्तरी प्रश्न	०६ गुण
	प्रश्न ६ - भाषाविवेक : भाग दोन - लघुत्तरी प्रश्न	०६ गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	१.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	२० गुण
	२.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) (Class Test)	२० गुण
	एकूण गुण	**४० गुण**

000

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार अभ्यासक्रम २०२४ -२५

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities)

Board of Study - Marathi

त्रिवार्षिक सहा सत्राचा पदवी अभ्यासक्रम / वाङ्मय स्नातक / बी. ए.

Three Years Six Semester Bachelor's Degree Programme

Vertical - e (i)

B. A. Part- I Semester I

Ability Encasement Course (AEC)- Second Language / MIL- Marathi

Paper - 1 Subject Code - 639261

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १

क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम - द्वितीय भाषा - मराठी

अभ्यासपत्रिका - १ लेखन कौशल्ये (अभ्यासपत्रिका संकेतांक - ६३९२६१)

विद्याशाखा /Faculty	मानवविज्ञान / Humanities
Programme	Three Years Six Semester Bachelor's Degree (B. A.)
Vertical	(e) (i)
Class / Semester / सत्र	B. A. Part- I Semester I / बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १
Name of Course	Ability Encasement Course (AEC)- Second Language / MIL- Marathi क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम - द्वितीय भाषा - मराठी
अभ्यासपत्रिका -१ संकेतांक / Course Code	६३९२६१ / 639261
अभ्यासपत्रिका /Course Name / Paper	अभ्यासपत्रिका - १ लेखन कौशल्ये
श्रेयांक / Credits	०२
अध्यापन तास / Teaching Hours	३० तास / 30 Hours (2 Hours /Per week)
परीक्षा स्वरूप	लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन (External & Internal)
एकूण गुण / Max Marks	५० गुण (लेखी परीक्षा ३० व अंतर्गत मूल्यमापन २०)

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १

Ability Encasement Course (AEC)- Second Language / MIL- Marathi

क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम - द्वितीय भाषा - मराठी

अभ्यासक्रम

अभ्यासपत्रिका - १ लेखन कौशल्ये (अभ्यासपत्रिका संकेतांक - ६३९२६१)

Course Objectives : / अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. लेखन कौशल्याच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल.	
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत लेखन कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील.	
अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पुस्तक -	१.लेखन व संभाषण कौशल्य : संपादक डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव, प्रथम आवृत्ती २०२४.	
Unit / विभाग	**Contents /उपघटक**	**Learning Hours / अध्यापन तास**
Unit-I	लेखनकौशल्याची उद्दिष्टे , लेखनकौशल्याचे टप्पे, लेखनाचे प्रकार	७ तास
Unit-II	जाहिरात लेखन, संवाद लेखन	८ तास
Unit-III	इतिवृत्त लेखन, पत्रलेखन, टिप्पणी लेखन	७ तास
Unit-IV	ब्लॉग लेखन, मुलाखत लेखन, बातमी लेखन	८ तास
		एकूण = ३० तास

गुण विभागणी

गुण विभागणी	लेखी परीक्षा -	३० गुण
	अंतर्गत मूल्यमापन -	२० गुण
	एकूण गुण	**५० गुण**
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - अभ्यास घटकावर 01 दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न २ - अभ्यास घटकावर 01 दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ३ - अभ्यास घटकावर 01 लघुत्तरी प्रश्न	०६ गुण
अंतर्गत मूल्यमापन	अभ्यासक्रमाशी संबंधित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	२० गुण

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार अभ्यासक्रम २०२४ -२५

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities)

Board of Study - Marathi

त्रिवार्षिक सहा सत्राचा पदवी अभ्यासक्रम / वाङ्मय स्नातक / बी. ए.

Three Years Six Semester Bachelor's Degree Programme

Vertical - e (i)

B. A. Part- I Semester II Level - 4.5

Ability Encasement Course (AEC)- Second Language / MIL- Marathi

Paper - II Subject Code - 639262

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ स्तर - ४.५

क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम - द्वितीय भाषा - मराठी

अभ्यासपत्रिका - २ संभाषण कौशल्ये (अभ्यासपत्रिका संकेतांक - ६३९२६२)

विद्याशाखा /Faculty	मानवविज्ञान / Humanities
Programme	Three Years Six Semester Bachelor's Degree (B. A.)
Vertical	(e) (i)
Class / Semester / सत्र	B. A. Part- I Semester II / बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २
स्तर / Level	4.5
Name of Course	AEC- Second Language / MIL- Marathi क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम - द्वितीय भाषा - मराठी
अभ्यासपत्रिका -१ संकेतांक / Course Code	६३९२६२ / 639262
Course Name / Paper	**अभ्यासपत्रिका - २ संभाषण कौशल्ये**
श्रेयांक / Credits	०२
अध्यापन तास / Teaching Hours	३० तास / 30 Hours (2 Hours /Per week)
परीक्षा स्वरूप	लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन (External & Internal)
एकूण गुण / Max Marks	५० गुण (लेखी परीक्षा ३० व अंतर्गत मूल्यमापन २०)

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ स्तर - ४.५

Ability Encasement Course (AEC)- Second Language / MIL- Marathi

क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम - द्वितीय भाषा - मराठी

अभ्यासक्रम

अभ्यासपत्रिका - २ संभाषण कौशल्ये (अभ्यासपत्रिका संकेतांक - ६३९२६२)

Course Objectives : / अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. संभाषण कौशल्याच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल. ५. विद्यार्थ्यांच्या सूत्र संचालन व वक्तृत्व कौशल्य क्षमता विकसित करणे.	
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत संभाषण कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांच्या सूत्र संचालन व वक्तृत्व कौशल्य क्षमता विकसित होतील. ५. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील.	
अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पुस्तक -	१.लेखन व संभाषण कौशल्य : संपादक डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव, प्रथम आवृत्ती २०२४	
Unit / विभाग	**Contents /उपघटक**	**Learning Hours / अध्यापन तास**
Unit-I	**संभाषण कौशल्ये -** संभाषण : व्याख्या, प्रकार, निवेदन : व्याख्या, प्रकार, ई संभाषण	**७ तास**
Unit-II	**सूत्रसंचालन** : सूत्रसंचालन एक कला, सूत्रसंचालनाची वैशिष्टे, सूत्रसंचालकाने पाळावयाची पथ्ये, कार्यक्रम पत्रिका, सूत्रसंचालकाची भूमिका, मानसिकता.	**८ तास**
Unit-III	**मुलाखत :** मुलाखत देणे- घेणे एक कला, वर्तमान पत्रे, आकाशवाणी, दूरचित्रवाणी, सभासंमेलन मध्ये मुलाखत कशी घ्यावी. मुलाखतीतील काही संकेत.	**७ तास**
Unit-IV	**वक्तृत्व**: वक्तृत्वाचे स्वरूप, वक्तृत्व ही एक कला, वक्तृत्व हे एक शास्त्र, बोलणं आणि वक्तृत्व, अष्टपैलू वक्तृत्वपटूचे गुण, वक्तृत्वाचे महत्व.	**८ तास**
		एकूण = ३० तास

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ स्तर - ४.५

Ability Encasement Course (AEC)- Second Language / MIL- Marathi

क्षमतावर्धित अभ्यासक्रम - द्वितीय भाषा - मराठी

अभ्यासपत्रिका - २ संभाषण कौशल्ये (अभ्यासपत्रिका संकेतांक - ६३९२६२)

गुण विभागणी

गुण विभागणी	लेखी परीक्षा -	३० गुण
	अंतर्गत मूल्यमापन -	२० गुण
	एकूण गुण	**५० गुण**
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - अभ्यास घटकावर 01 दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न २ - अभ्यास घटकावर 01 दीर्घोत्तरी प्रश्न	१२ गुण
	प्रश्न ३ - अभ्यास घटकावर 01 लघुत्तरी प्रश्न	०६ गुण
अंतर्गत मूल्यमापन **(Internal Assessment)**	अभ्यासक्रमाशी संबंधित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	२० गुण

000

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार अभ्यासक्रम २०२४ -२५

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities)

Board of Study - Marathi

त्रिवार्षिक सहा सत्रांचा पदवी अभ्यासक्रम (वाङ्मय स्नातक)

(Three Years Six Semester Bachelor's Degree Programme)

B. A. Part- I Semester -I

Vertical - d (i)

Skill Enhancement Course (SEC) -Life Skill - I (Communication Skills Second Language / MIL-Marathi)

Paper - 1 (Practical) Subject Code - 639231

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १

मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC)

अभ्यासपत्रिका - १ जीवन कौशल्य - I संभाषण कौशल्ये (प्रात्यक्षिक) (अभ्यासपत्रिका संकेतांक **६३९२३१)**

विद्याशाखा /Faculty	मानवविज्ञान / Humanities
Programme	Three Years Six Semester Bachelor's Degree (B. A.)
Vertical	d (i)
Class / Semester / सत्र	B. A. Part-I Semester -I / बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १
Name of Course	मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC)- जीवन कौशल्य - I (संभाषण कौशल्ये) -द्वितीय भाषा - मराठी **Skill Enhancement Course (SEC)-Life Skill - I (Communication Skills) Second Language / MIL-Marathi**
अभ्यासपत्रिका -१ संकेतांक / Course Code	**६३९२३१** / 639231
अभ्यासपत्रिका -१ / Course Name	**अभ्यासपत्रिका - १** **जीवन कौशल्य - I संभाषण कौशल्ये (प्रात्यक्षिक)**
श्रेयांक / Credits	०१ / 01
अध्यापन तास / Teaching Hours	३० तास / 30 Hours Practical आठवड्याचे २ तास, प्रात्यक्षिक Batch नुसार (2 Hours Practical Per week / Per Batch)
परीक्षेचे स्वरूप / Exam Type	अंतर्गत मूल्यमापन व प्रात्यक्षिक (Internal & Practical)
एकूण गुण / Max Marks	१०० गुण (अंतर्गत मूल्यमापन ५० गुण आणि प्रात्यक्षिक ५० गुण)

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - १

Skill Enhancement Course (SEC) -Life Skill - I (Communication Skills Second Language / MIL-Marathi)

मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC)- द्वितीय भाषा मराठी

अभ्यासपत्रिका - १ जीवन कौशल्य - I संभाषण कौशल्ये (प्रात्यक्षिक) (अभ्यासपत्रिका संकेतांक **६३९२३१)**

Course Objectives : / अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या निवेदन सूत्रसंचालन कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित करणे.	
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या निवेदन सूत्रसंचालन कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित होईल.	
अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पुस्तक -	१.लेखन व संभाषण कौशल्य : संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, प्रकाशक - अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव, प्रथम आवृत्ती २०२४	
Unit / विभाग	**Contents /उपघटक**	**Learning Hours / अध्यापन तास**
UNIT - I	संभाषण कौशल्ये : स्वरूप. प्रकार विश्लेषण व प्रात्यक्षिक परिणामकारक अभिव्यक्तीसाठी उच्चारणाचे महत्व	७ तास
UNIT - II	श्रवण कौशल्य - स्वरूप. प्रकार, विश्लेषण व प्रात्यक्षिक समाज माध्यमावरील विविध लेखन कौशल्ये वाचन - अभिवाचन कौशल्ये : स्वरूप. प्रकार, विश्लेषण व प्रात्यक्षिक भाषण : स्वरूप, प्रकार, विश्लेषण व प्रात्यक्षिक कथाकथन : स्वरूप, प्रकार, विश्लेषण व प्रात्यक्षिक	८ तास
UNIT - III	निवेदन : स्वरूप, प्रकार विश्लेषण व प्रात्यक्षिक सूत्रसंचालन : स्वरूप, प्रकार, विश्लेषण व प्रात्यक्षिक	७ तास
UNIT - IV	मुलाखत, वक्तृत्व इ. विषयी विश्लेषण व प्रात्यक्षिक नवतंत्र साक्षरता (Digital Literacy)- स्वरूप. प्रकार व प्रात्यक्षिक अशाब्दिक (Non-Verbal) संवाद - स्वरूप. प्रकार, विश्लेषण व प्रात्यक्षिक	८ तास
		एकूण = ३० तास
अंतर्गत मूल्यमापन व प्रात्यक्षिक गुण विभागणी		
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	अभ्यास घटकावर आधारित विषयावर गृहपाठ (Assignment)	२० गुण
	अभ्यास घटकावर आधारित विषयावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न (MCQ) चाचणी (Class Test)	३० गुण
प्रात्यक्षिक Practical	मुलाखत घेऊन लिखित रूपाने सादर करणे	२० गुण
	अभिवाचन, सूत्रसंचलन सादरीकरण व मौखिक परीक्षा	३० गुण
एकूण गुण		१००

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०- नुसार अभ्यासक्रम २०२४ -२५

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities)

Board of Study - Marathi

त्रिवार्षिक सहा सत्रांचा पदवी अभ्यासक्रम (वाङ्मय स्नातक)

(Three Years Six Semester Bachelor's Degree Programme)

B. A. Part-I Semester -II Level - 4.5

Vertical - d (i)

Skill Enhancement Course (SEC) -Life Skill - II Professional Skill **-(**Second Language / (MIL) - Marathi

Paper - 1I (Practical)

Subject Code - 639232

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ स्तर - ४.५

मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC) द्वितीय भाषा- मराठी

अभ्यासपत्रिका - २ जीवन कौशल्य - II व्यावसायिक कौशल्ये (प्रात्यक्षिक)

(अभ्यासपत्रिका संकेतांक ६३९२३२)

विद्याशाखा /Faculty	मानवविज्ञान / Humanities
Programme	Three Years Six Semester Bachelor's Degree (B. A.)
Vertical	d (i)
Class / Semester / सत्र	B. A. Part-I Semester -II / बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र -२
स्तर / Level	4.5
Name of Course	**मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC)-** **जीवन कौशल्य -** II **(व्यावसायिक कौशल्ये) द्वितीय भाषा- मराठी** **Skill Enhancement Course (SEC) -Life Skill - II** Professional Skill (Career Skills and Team Skill-II) Second Language / (MIL) - Marathi
अभ्यासपत्रिका -२ संकेतांक / Course Code	६३९२३२ / 639232
अभ्यासपत्रिका -२ / Course Name	**अभ्यासपत्रिका - २ जीवन कौशल्य - II व्यावसायिक कौशल्ये (प्रात्यक्षिक)**
श्रेयांक / Credits	०१ / 01
अध्यापन तास / Teaching Hours	३० तास (आठवड्याचे २ तास, प्रात्यक्षिक Batch नुसार) 30 Hours Practical (2 Hours Practical Per week / Per Batch)
परीक्षेचे स्वरूप / Exam Type	अंतर्गत मूल्यमापन व प्रात्यक्षिक (Internal & Practical)
एकूण गुण / Max Marks	१०० गुण (अंतर्गत मूल्यमापन ५० गुण आणि प्रात्यक्षिक ५० गुण)

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र - २ स्तर - ४.५

Skill Enhancement Course (SEC) -Life Skill - II Professional Skill (Career Skills and Team Skill-II)

Second Language / (MIL) - Marathi

मराठी कौशल्य विकास अभ्यासक्रम (SEC) द्वितीय भाषा- मराठी

अभ्यासपत्रिका - जीवन कौशल्य - II व्यावसायिक कौशल्ये (प्रात्यक्षिक) (अभ्यासपत्रिका संकेतांक ६३९२३२)

Course Objectives : / अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या निवेदन सूत्रसंचालन कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित करणे.	
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या निवेदन सूत्रसंचालन कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित होईल.	
अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पुस्तक -	१.मराठी भाषा : रोजगारक्षमता आणि नेतृत्व कौशल्य : संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, प्रकाशक - अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव, प्रथम आवृत्ती २०२४	
Unit / विभाग	**Contents /उपघटक**	**Learning Hours / अध्यापन तास**
Unit-I	करिअर व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास : संकल्पना, स्वरूप व महत्व आकलन, विवेचन व प्रात्यक्षिक / Career Skills and Team Skills	७ तास
Unit-II	मराठी भाषेतील करिअरच्या विविध संधी : स्वरूप, पात्रता व पूर्वतयारी /Exploring Career Opportunities Skills	८ तास
Unit-III	आत्मविश्वास व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास आत्मसात करणे या कौश्यल्याचे आकलन, विवेचन व प्रात्यक्षिक /Trust and Collaboration Listening as a Team Skill	७ तास
Unit-IV	विचारमंथन, सामाजिक आणि सांस्कृतिक शिष्टाचार, अंतर्गत संवाद या कौश्यल्याचे आकलन,विवेचन व प्रात्यक्षिक / Brainstorming, Social and Cultural Etiquettes, Internal Communication	८ तास
		एकूण = ३० तास
	अंतर्गत मूल्यमापनाचे स्वरूप व गुण विभागणी	
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment	अभ्यास घटकावर आधारित विषयावर गृहपाठ (Assignment)	२० गुण
	अभ्यास घटकावर आधारित विषयावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न (MCQ) चाचणी (Test)	३० गुण
प्रात्यक्षिक /Practical	दिलेल्या विषयावर निबंध लिहून आणणे व सादर करणे	२० गुण
	सामाजिक चालू घडामोडीवर लेख लिहून आणणे व गटचर्चा स्वरूपात सादर करणे	३० गुण
एकूण गुण		१००